

*Entre tots
i per al bé de tothom*

**Carta pastoral de Mons. Joan Piris Frígola
Bisbe de Lleida**

Al poble de Déu que pelegrina
a les Terres de Ponent

© d'aquesta edició: Bisbat de Lleida
c/ Canonge Brugulat, 22 - 25003 Lleida
© Mons. Joan Piris Frigola, bisbe de Lleida
Dipòsit legat: L-1222-2009
Imprès a Arts Gràfiques Bobalà, S.L.
Sant Salvador, 8 - 25005 Lleida
bobala@bobala.cat

Índex

Introducció	5
1. TRACTEM DE VIURE EL PRESENT OBERTS A DÉU.	8
2. “FARÉ UNA NOVA GESTA, QUE JA COMENÇA A DES- PUNTAR. NO US N’ADONEU?” (Is 43, 19)	10
3. FER-SE “PETITS” PER ADQUIRIR LA SAVIESA VERITABLE	14
4. FER “VEURE” EL CRIST	16
5. EL QUE JO DEMANO A L’ESGLÉSIA DE LLEIDA.	18
5.1. El que no és assumit no és redimit	18
5.2. Un component necessari: la Comunió eclesial	19
5.3. Intentem ser una Església “samaritana”.	20
6. GERMANES I GERMANS, AMUNT ELS CORS	22
6.1. Viure la comunió per a ser un signe i un instrument de l’acció transformadora de Déu en el món	23
6.2. Entre tots i per al bé de tothom.	24
6.3. Corresponsables i complementaris.	25
6.4. L’arxiprestat: àmbit de comunió intraeclesial i plata- forma missionera	26
7. UNA PROPOSTA DE TREBALL PER AL CURS QUE CO- MENÇA.	29
a) Primera etapa: fins Nadal.	29
b) Fins la Pasqua de Resurrecció	29
c) La Diada de Pentecosta	30
CONCLUSIÓ.	31

Introducció

És evident que el cristianisme ha estat un gran bé per a la història de Lleida. Ha beneficiat les nostres terres, la nostra gent. Ens ha proporcionat criteris per actuar, raons per millorar, per estimar, per perdonar. Com Mons. Ciuraneta escrivia l'any 2003, en iniciar el nostre esplèndid projecte editorial "ARRELS CRISTIANES DE LLEIDA": *"molts dels nostres valors més preuats (l'afirmació, per exemple, de la dignitat de la persona humana, de la seva promoció integral, el valor de la raó, de la solidaritat, de la llibertat, de la democràcia, o el mateix Estat de Dret) s'han nodrit, han crescut i s'han conformat a redós dels valors fonamentals del cristianisme, que l'Església, amb el seu maternal magisteri, ha sabut anar incorporant, al llarg dels segles, en el teixit de la nostra cultura occidental."*

Per això, després d'un any entre vosaltres i sentint *"el goig i la responsabilitat de fer-vos arribar el missatge de Crist"*,¹ mirant les arrels cristianes de la diòcesi de Lleida i descobrint que la nostra Església és viva, fecunda i acollidora, jo mateix vull lloar el Bon Déu per *"la vostra fe activa, el vostre amor incansable i la vostra esperança constant en nostre Senyor Jesucrist"* (1Te 1, 3). I felicito tots aquells que a la nostra diòcesi s'esforcen per actualitzar la seva fe procurant fer-la adulta. Perquè l'adhesió a la fe cristiana serà sempre una opció lliure per Jesucrist i, com més conscient i madura sigui, més sòlida serà la identitat del deixeble de Crist. No tingueu mai por de plantejar-vos interrogants, que no és deixar de creure, sinó tenir ganes de creure més i millor.

1. Cf. Concili Provincial Tarraconense, Resolució 1a.

La paraula “tenacitat” que emprà sant Pau, altres la tradueixen per aguant o perseverança enmig dels obstacles i de les adversitats, perquè abandonar-se activament i confiadament a Déu és allò que dóna consistència a la nostra vida. És un abandó (experiència) filial en la seguretat de l’amor del Pare cap a la casa del qual ens dirigim, sostinguts per la certesa de la seva fidelitat a les promeses. En elles i en el seu poder descansa la nostra esperança, i en la Bíblia està clar que Déu les compleix (vg. Abraham, Moisès, l’Èxode). L’alliberament de Déu, promès, és un fet històric, realitzat. Els profetes han estat missatgers d’esperança. A la Sagrada Escripura en tenim molts, de missatges.

Però l’esperança no és una actitud que s’adquireix amb voluntarismes o gimnàstica espiritual, sinó passant perills i problemes greus dels quals només ens en podem sortir per gràcia de Déu (cf. Fl 4,13; Rm 8,23-24). L’esperança comença allà on les forces humanes fracassaren i on ens salvà la bondat de Déu. Avui ens calen més que mai cristians “provats i esperançats” que ens siguin un referent, com ho és de fet per a tots nosaltres el jove lleidatà Beat Francesc Castelló i Aléu, un cristià capaç de dur fins al final una vida coherent amb la seva fe i donar-ne el testimoni suprem de morir pel Crist: *“Sí, soy católico. Si es un delito confesarse católico, acepto de buena gana ser delincuente. La mayor felicidad de un hombre, en este mundo, es la de morir por Cristo.”*

Des d’aquests plantejaments, allò que vull demanar a cadascun dels membres d’aquesta estimada Església Particular de Lleida és una mirada esperançada a la nostra història de cada dia. Una mirada sempre fonamentada en la lectura creient de totes les experiències que hàgim de viure en aquesta “nova època” en la qual n’hi ha que se senten descol·locats.

És cert que *“existeix la temptació de tancar-se, amb actitud de resignació davant la dificultat d’entrar en diàleg amb la societat actual; molts estan desanimats en l’assaig de noves vies d’evangelització, amb el perill de tancar-se en l’intimisme o en petits grups de compensació”* (Mons. Fisichella). Però també hi ha molta gent que busca i viu valors evangèlics. Busca fars que els guïïn i un d’aquests fars és l’esperança cristiana.

Com ens deia Benet XVI en la seva primera encíclica: *“Hem cregut en l’amor de Déu: així pot expressar el cristià l’opció fonamental de la seva vida. No es comença a ser cristià per una decisió ètica o una gran idea, sinó per l’encontre amb un esdeveniment, amb una Persona que dóna un nou horitzó a la vida, una orientació decisiva.”*² I Olegario González de Cardedal feia aquest comentari: *“La afirmación esencial del cristianismo es que Dios ha descendido hasta el hombre, ha compartido su destino, ha gustado su pasión de existir y así se le ha revelado como amor (...) capaz de pasión y compasión, de amor y dolor con los humanos y por los humanos.”*

A això estem cridats —i capacitats— els cristians, a “ser signe” (sagrament) d’aquest amor; a fer veure que és possible estimar a l’estil de Déu, a l’estil de Jesús, amb un amor com el seu: total, únic, oblatiu, definitiu, fidel, fecund i responsable. No és aquesta una manera il·lusionant d’entendre la vida?

2. Cf. “Deus Charitas est”, 1.

1

Tractem de viure el present oberts a Déu

La meva crida és a estar atents a les diferents manifestacions de Déu i viure vigilants, compromesos i amb coherència, lluitant confiadament en la construcció d'un món segons el projecte diví i buscant Aquell que ens atreu cap a la plenitud de l'existència en Ell. Sense evadir-nos d'un passat que ja no ens pertany o d'un futur que encara no existeix, tot i que està obert a la nostra creativitat.

El Concili Vaticà II va tenir especial interès a refutar l'acusació que la religió era l'opi del poble subratllant que la vivència de la fe en les promeses de Déu i la vivència de la caritat porta els cristians a comprometre's en la construcció d'un món digne de l'home.¹ En el nostre món científic i tècnic, l'esperança no és únicament l'expectativa de la plenitud futura, sinó també el *compromís d'accelerar el desenvolupament de la història* cap a aquesta "plenitud".

Per això, tinguem el coratge de superar els temors, conscients de la presència de l'Esperit entre nosaltres. Aquesta actitud és la pròpia d'aquell que viu segons l'Esperit, més encara, només amb aquesta actitud l'Esperit renova totes les coses. Déu ens ha promès el Regne com un do i, a la vegada, com una tasca, una missió: hem de contribuir a l'aparició d'allò que esperem. No podem esperar que les coses se'ns donin fetes. Hem de posar els mitjans i, d'alguna manera, provocar els esdeveniments "*suaument i amb respecte*" (1Pe 3,16) per tal que es faci realitat allò que esperem.

Per a nosaltres el fonament definitiu de l'esperança és un fet: Jesús ha ressuscitat. Allò que ha esdevingut en el Crist tam-

1. Cf. Concili Vaticà II, *Gaudium et Spes* 34.38-40.43.

bé ens passarà a nosaltres. Estem cridats a confiar en l'amor de Déu i a abandonar-nos completament a Ell, "*esperant contra tota esperança*" (Rm 4,18). I com que el temps de l'esperança és temps de pregària, la manera de cultivar-la és espiritualitzar-la mantenint-nos en actitud orant: "*Vine, Senyor Jesús!*" (Ap 22,20).

2

“Faré una nova gesta, que ja comença a despuntar. No us n’adoneu?” (Is 43, 19)

L'Església ha tingut èpoques de desencantament... però mai no ha faltat gent positiva, decidida a transformar-nos allò negatiu en positiu: grans sants reformadors, nous corrents d'espiritualitat, orientats a la reforma, a la conversió i al creixement. Ara que comencem de nou un curs pastoral (2009/10), el Senyor continua convidant-nos a una esperança activa que desperti actituds confiades alliberades de prejudicis i carregades de fe en l'amor que Déu ens té i que hem experimentat en Jesús.

En efecte, per a nosaltres la qüestió de Déu no se'ns planteja en termes abstractes. Nosaltres creiem en el Déu de Jesucrist, en el Déu Pare que, en Jesús, es manifesta com a amor incondicional a l'home, com a principi de vida i de fraternitat, com a font de llibertat i esperança sense fronteres. No com un fre sinó com a plenitud. Esperem perquè creiem en Jesús mort i ressuscitat. En Ell, Déu ha vingut, ve i vindrà al nostre encontre.

I, per això, nosaltres ens atansarem als altres per tal d'ajudar-los a despertar les esperances que porten dins el cor, com Jesús s'apropa als cecs, coixos, leprosos, malalts de tota mena, pecadors... i els diu que si volen poden curar-se i els obre a l'esperança i els convida a fer camí amb Ell. Tots els deixebles de Jesús estem cridats a cultivar i a viure aquesta esperança en el Senyor i a anunciar, amb paraules i amb la vida, l'Evangelí de l'esperança. Estem cridats a viure l'encant i la il·lusió de *l'amor primer* “(Ap 2,4).

Però l'esperança cristiana no és una autosuggerció o una consolació per a suportar les penes de cada dia, sinó que orienta, il·lumina i eixampla totes les esperances humanes (cf. Rm 15,13). Tant de bo que l'Esperit Sant ens ompli d'esperança per

a resoldre problemes afrontant les nostres debilitats i limitacions. Malgrat tot, podem dir com E. Fromm: “De vegades no tinc cap raó per a l’optimisme, però la meva esperança augmenta dia a dia.”

Sabent per experiència que l’èsser humà no s’assacia mai, i que tants germans nostres viuen bevent en “*cisternes esquerdades*” (Jr 2,13) tractant d’apagar la set d’infinít que tots portem al cor, hem d’intentar promoure allò definitiu injectant esperança al nostre voltant i donant motivacions vàlides. Aquesta és l’obra revolucionària a la que Jesús crida els seus seguidors: ser “*testimonis creïbles*” d’aquesta plenitud a la qual constantment tendim, sabent que “el hombre sin Cristo no encontrará la clave de su existencia e irá buscando el infinito entre realidades creadas que no lo son. El hombre está creado para el infinito y, en este mundo, el infinito es Cristo encarnado.”¹

Certament, la realitat que ens envolta és molt plural i ho hem de tenir en compte, aprenent i practicant la pedagogia de Jesús per arribar a poder compartir des del seu interior tantes històries de germans nostres que van conversant pel camí de la vida buscant i fent-se preguntes, com aquells dos d’Emaús (cf. Lc 24,13-35). Això ens demana saber *caminar al seu pas*, amb discreció i respecte, sense envair ni imposar. I també aprofundir i purificar la nostra pròpia fe i esperança i plantejar-nos les formes del nostre testimoniatge cristià, procurant presentar testimonis i experiències salvadores, de paraula i d’obra, que progressivament portin al retrobament.

En l’Església —també a la nostra diòcesi— es multipliquen les iniciatives de reflexió, formació i renovació en tots els àmbits: hi ha institucions i persones molt valuoses entre el clergat diocesà i els membres de vida consagrada, i també en el món dels laics tenim moltes persones que viuen la seva fe amb entusiasme i assumeixen responsabilitats i feines amb generositat; hi ha inquietud pastoral i no falten grups de revisió de vida, de presència i d’acció pública dels catòlics en els diferents ambients.

1. SAYÉS, J. A., *Teología para nuestro tiempo*, San Pablo, Madrid 1995, p. 168.

Gràcies a Déu, avui, abunda el voluntariat i, en moltíssims casos, les persones que més durament i sacrificadament treballen contra la malaltia, la marginació, la misèria, la ignorància i altres formes d'esclavitud, són gent d'Església que viu en relació profunda amb l'Esperit de Jesús de Natzaret, i es lliura amb la humilitat del *llevat*, que desapareix sense deixar rastre, oblidant-se de si i treballant de costat amb tots els qui persegueixin els mateixos objectius primordials i reconeixin i respectin la dignitat i la llibertat de la persona.

És innegable, doncs, la vitalitat de l'Església que es manifesta en els compromisos diaris de molts cristians que viuen la fe en la seva vida matrimonial i familiar, professional, social, cultural, sindical, política i religiosa i en nombroses iniciatives d'acció caritativa i social.

Aquesta vitalitat apareix d'una manera especial en l'existència d'algunes institucions eclesials amb presència pública destacada, significativa i reconeguda en la nostra societat com, per exemple, Càritas, Mans Unides, Missions, Pastoral Penitenciària, Justícia i Pau, Pastoral de la Salut, i en l'ingent treball dels missioners (sacerdots, religiosos i laics) estalonats en la seva feina per tantes associacions i ONGs catòliques, i tantes persones de bona voluntat.²

I, juntament amb els qui es confessen obertament cristians, hi ha una gran quantitat de persones que van néixer i créixer en l'Església però que ara ja no se senten ni dins ni fora i tenen dret a la nostra atenció i cura pastoral. I igualment, els cada dia més nombrosos adults que demanen els Sagraments de la Iniciació cristiana. És un fenomen esperançador perquè suposa el descobriment de Jesucrist i del valor humanitzant de la fe i de la mateixa integració en l'Església.

L'imperatiu permanent per a tots els cristians és, doncs, trobar camins de "*presència transformadora*" en els nostres ambients, promovent iniciatives per tal que la gent pugui experimentar que la proposta salvadora de Jesús aporta "sentit" a les diferents experiències de la vida i a la mateixa vida. I això,

2. Cf. XC Asambleu Plenaria de la CEE, 22 de novembre de 2007.

donant testimoni d'una manera senzilla i posant-se al "*nivell dels humils*" (Rm 12,16).

Continuem, doncs, donant-ne testimoni i eduquem les joves generacions per tal que descobreixin i practiquin aquells valors que transcendeixen les utilitats immediates: l'honradesa, la sinceritat, la pau, la convivència, la gratuïtat, l'oblit de si mateix en favor dels altres...

El criteri serà sempre fer les coses "*Entre tots i per al bé de tothom*". I, sobretot, "*per al bé dels últims*", dels oblidats, dels marginats, de les "*noves pobreses*".

3

Fer-se “petits” per adquirir la saviesa veritable

T'enalteixo, Pare, Senyor del cel i de la terra, perquè has revelat als petits aquestes coses que has amagat als savis i entesos (Mt 11,25 ss).

Quan Jesús diu: “*aquestes coses*”..., està parlant del pla que Déu vol realitzar en nosaltres i entre nosaltres, revelació que, segons Ell, únicament es fa a qui està disponible per a rebre-la, als “*petits*” i no als “*savis*” i autosuficients, no als qui estan plens de si mateixos; no als qui presumeixen de la seva intel·ligència i estan més que satisfets de “*la seva*” veritat i del “*seu*” bé que, naturalment, identifiquen sempre amb allò que “*els apeteix*”, com diuen ara. Aquests no poden buscar “la Veritat i el Bé” objectivament. És més, els rebutgen perquè senten que contradueixen frontalment els seus desigs que per res estan disposats a deixar-se interpel·lar.

Estan exclosos, doncs, els qui tenen el cor endurit, com els fariseus de tots els temps (Mt 13,14-15). Estan exclosos els “savis”, la “saviesa” dels quals s'identifica amb la mentalitat d'aquells que presumeixen en tota circumstància de saber fer, saber viure, saber gaudir, saber dominar, saber enriquir-se, saber escalar llocs a costa de qui sigui (a Espanya es va fer famosa l'anomenada “cultura del pelotazo”).

La Bíblia, en canvi, diu que la saviesa veritable és la que condueix a viure segons el projecte de Déu (Jm 3,13-18; Ga 5,22-23), i és concedida als “petits”, als humils, als pobres de Déu, als qui se saben fràgils, és a dir a aquells que, sentint-se necessitats, estan oberts a la Veritat i al Bé, manifesten desigs de conèixer-los i utilitzen la seva intel·ligència per a buscar-los sense presumir de si mateixos i demanant llum a aquell que és la Llum. A aquests se'ls concedeix “*la saviesa amagada en el disegni de Déu: des d'abans dels temps ell l'havia destinada*”

a ser la nostra glòria” (1Co 2,7); “la saviesa de Déu, segons el pla etern que ha dut a terme en Jesucrist el nostre Senyor” (cf. Ef 3,10-11).

Atrevim-nos a posar-nos en la fila dels petits, dels enamorats de Jesús amb totes les seves exigències i amb totes les seves conseqüències.

4

Fer “veure” el Crist

Vivim un canvi d'època que està afectant-ho tot i a tots: persones, grups, institucions socials, culturals, polítiques, religioses. Com a Església, *tots* estem cridats a mirar els “*signes dels temps*” que sempre són signes de l'acció de Déu en la història humana.¹ En la nova cultura que ens envolta, els cristians tenim davant una tasca ineludible: anunciar la fe que professem i fer-ho de manera creïble per als altres.

Us convido a assumir les nostres realitats amb sinceritat però també buscant respostes amb responsabilitat, gradualment i progressivament. “*Els homes del nostre temps demanen als creients d'avui no sols parlar del Crist, sinó en certa manera fer-lo veure... El nostre testimoni seria, a més, enormement deficiënt si nosaltres no fóssim els primers contempladors del seu rostre*” (NMI, 16). Per això, avui i sempre, la pregunta de Jesús segueix ressonant i esperant respostes precises. Uns diuen això, altres diuen allò, però “*i vosaltres, qui dieu que sóc?*” (Mt 16,15ss). La pregunta que ens hem de fer serà sempre la mateixa: *Qui és Jesús per a la meua vida?*

Recordem que cap dels qui s'apropen a Jesús no roman indiferent (Nicodem, els deixebles, la samaritana, Zaquieu, la pecadora pública, el centurió, la cananea..., i tots els malalts, pecadors...). Ens podem veure especialment reflectits en alguns personatges de l'Evangeli: *el cec* de Jericó; *el paralític*; *el leprós*; *el jove ric*; *el fariseu* de la paràbola; *Felip* l'apòstol pessimista; *els deixebles d'Emaús*; *el Pere de la Passió*. Es tracta de *trobar-se amb el tresor i la perla de valor immens que és Jesús*.²

1. Cf. GS 4, 11, 26, 44.

2. Cf. Mc 2,11; 10, 21-22. 46-52; 14, 54.66-71; Mt 8,2; 13, 44-46; 16, 22; 26, 33-35; Lc 18, 9-12; 24, 13-24; Jn 6,7.

Jesús és Déu vivint la nostra vida humana, Déu compartint la nostra existència dèbil de criatures, “con-vivint” i assumint tot allò que és nostre. Ha elegit la “debilitat”, el camí d’allò petit, no el camí dels senyals aparatosos que obliguen a creure per la seva evidència. Sant Pau ho qualifica com el “*misteri de la pietat*” de Déu (1Tm 3,16) davant la incapacitat de l’home. Ho havia dit el mateix Jesús: “*sense mi no podeu fer res*” (Jo 15,5).

Seria bo de proclamar novament i fent pregària: “*T’enalteixo, Pare, Senyor del cel i de la terra, perquè has revelat als petits tot això que has amagat als savis i entesos*” (Mt 11, 25).

5

El que jo demano a l'Església de Lleida

5.1. EL QUE NO ÉS ASSUMIT NO ÉS REDIMIT

El Concili Vaticà II, quan es refereix a la nostra encarnació en les realitats,¹ demana assumir “el món de l'altre, o dels altres” i assumir allò assumible com va fer-ho Jesús, que “sense deixar la condició divina va fer-se un de tants actuant com un qualsevol” (cf. Fl 2,6-7) però ens deixà un senyal ben clar com a criteri d'encarnació: el pessebre: “això us servirà de senyal” (Lc 2,12), una condició de pobre que l'acompanyà fins a la creu. Va assumir la condició humana amb la pobresa dels servents (cf. Fl 2,6-8).

Us prego que intentem entrar, vosaltres i jo també, a formar part, amb actituds sinceres, del món dels servents, dels pobres, dels fràgils, dels humils, per als quals Jesús va mostrar durant tota la seva vida una misericòrdia especial. És quelcom que s'ha de convertir en criteri i punt de revisió contínua de la nostra presència com a Església en el món.

Sense oblidar que, ja des del pessebre de Betlem, el Senyor també s'orienta als allunyats (cf. Mt 2,1-12), i el mateix evangeli de Mateu acaba posant en boca de Jesús una crida a la missió (cf. Mt 28,19). Això és un qüestionament permanent per a nosaltres i una invitació a dedicar temps, interès i mitjans als germans més o menys no creients que ens envolten.

1. Cf. *Ad Gentes* 10.

5.2. UN COMPONENT NECESSARI: LA COMUNIÓ ECLESIAL

Penso que també ens cal a tots tornar a descobrir el valor de l'eclesialitat. Ho trobo particularment necessari sobretot per a aquells que pateixen per no poder sintonitzar totalment amb algunes posicions o maneres de funcionar de la nostra Església...

Podem afrontar els fets de moltes maneres, però és important fer-ho convertint-nos més profundament a l'evangeli, ajudant a obrir camins cap al futur i procurant que les respostes no siguin ni expressió d'una actitud de resignació ni una actuació de fets consumats.

Hem de fer possible una experiència eclesial (i una organització eclesiàstica) que afavoreixi una nova iniciació cristiana més personalitzada i faciliti viure l'experiència de fraternitat més viva i solidària, en coherència amb la visió conciliar d'Església-comunió. Hauríem d'arribar a reconèixer vivencialment que la fe cristiana, per obra de l'Esperit de Jesús, neix i creix en l'experiència d'encontre, es viu en comunió i s'universalitza en la solidaritat.

Quan en l'Església parlem de la nostra "vocació i missió", tinguem en compte també les orientacions del Magisteri que ens demanen oferir de paraula i d'obra una nova imatge del Déu-amor i saber descobrir la vida como una veritable vocació, proposant una nova evangelització centrada en la gratuïtat. I professar l'espiritualitat de comunió i la globalització de la solidaritat, potenciant el valor profètic de la caritat pastoral.²

Tot això demana tornar a les fonts originàries de la pròpia vocació i de la pròpia resposta i comprometre's cada vegada més amb la formació permanent en totes les edats.

2. Cf. *Evangelii Nuntiandi* i *Populorum Progressio* (de Pau VI); *Sollicitudo rei socialis* i *Novo Millennio Ineunte* (Joan Pau II); *Deus Caritas est* (Benet XVI).

5.3. INTENTEM SER UNA ESSLÉSIA “SAMARITANA”

Tot i que al Concili Vaticà II l'Església és anomenada de diferents maneres³ i el Papa Joan XXIII la va anomenar «*Mare i mestra*», avui parlem sovint d'Església “samaritana”.

Des d'aquest plantejament dirigeixo també una paraula a la societat de la diòcesi de Lleida en general, perquè, en la línia de la *Gaudium et Spes*, nosaltres volem compartir *els goigs i les esperances, els plors i les angoixes de les dones i homes de les Terres de Ponent. Des del seguiment de Crist, estem al servei de tothom, però especialment dels pobres i els exclosos, i volem que l'Església sigui casa oberta, on tothom hi pugui trobar aquell recer que ajudi a desenvolupar una vida amb “sentit”*.

Joan Pau II ens demanava apostar per l'amor sincer, actiu i concret amb cada ésser humà de qui parla el Senyor: “*Aquesta pàgina (Mateu 25) no és una simple invitació a la caritat, és una pàgina cristològica, que il·lumina el misteri de Crist. Sobre aquesta pàgina, l'Església comprova la seva fidelitat com a Esposa de Crist, no menys que sobre l'àmbit de l'ortodòxia*” (NMI 49).

Potser avui hi ha molta gent ferida per tants motius que necessita veure una Església compassiva i misericordiosa. Així donarem esperança i farem present l'encàrrec del Senyor repetint allò que va fer Ell: veure, apropar-se, compadir-se... i curar.

Només podem evangelitzar estimant i aquesta caritat feta misericòrdia és un llenguatge que tots entenen tan bon punt el senten i sabem que aquest tipus de caritat és molt abundant al si de la comunitat eclesial, encara que no fa soroll (*perquè la mà dreta no ha de saber allò que fa l'esquerra*), i que són innombrables les accions i les iniciatives gratuïtes d'amor.

La litúrgia de l'Església diu que el mateix Déu mai no manifesta tant el seu poder com quan exerceix la misericòrdia (cf. *oració col·lecta, diumenge 26 del Temps ordinari*) que de cap manera és signe de debilitat, i també Maria de Natzaret arriba a proclamar que la misericòrdia de Déu passa a nosaltres de

3. Cf. LG 6,9ss.

generació en generació, perquè tots tenim un Pare “ric en misericòrdia” i lleial que ens espera. El mateix Jesús, presència històrica i acció de la misericòrdia del Pare Déu, ha proclamat una benaurança per als misericordiosos (Mt 5,7) i quan envia els seus ho fa amb un doble encàrrec: *Anuncieu la bona notícia del Regne i cureu malalts* (Lc 10,9; Mc 16,20), presentant-ho com a signe de la seva identitat messiànica, juntament amb la unció de l'Esperit (cf. Lc 4,18-19).

Des d'aquest plantejament, consideraria convenient que “contempléssim” moltes vegades i a fons (veure, mirar, admirar, reconstruir mentalment i de cor) la Bona Notícia de l'Encarnació, deixant-nos transformar i intentant percebre el seu impacte: de segur que veurem les coses d'una manera nova.

6

Germanes i germans, amunt els cors

Han passat més de 40 anys des de la conclusió del Concili Vaticà II i 15 del nostre Concili Provincial Tarraconense i encara l'espiritualitat dominant, en molts, segueix essent massa individualista, de petit grup o privada (“meva”), tot i que també hi ha un punt de llum que hem de valorar: augmenta l'acceptació de l'Evangelí i la Bíblia com a referència fonamental comuna i l'experiència del diàleg com a base comunitària.

Si volem viure l'Espiritualitat de comunió, podem recordar que Joan Pau II parla de “*mirada del cor sobretot cap al misteri de la Trinitat que habita en nosaltres*”; de “*sentir el germà com algú que ens pertany; de veure abans que res tot allò que hi ha de positiu en l'altre, per a acollir-lo com un do per a mi*”; de “*saber donar espai al germà*” (NMI 43), etc.

Únicament amb aquesta espiritualitat podrem contribuir a integrar les diversitats en l'Església amb un procés educatiu de fe, amor i esperança, no confonent-la amb el subjectivisme superficial d'una espiritualitat intranscendent, sinó intentant viure-la com “*una espiritualitat encarnada a l'estil de l'Evangelí, que uneix profundament la professió personal de fe (creure), amb la vivència comunitària de la fe (viure i celebrar) i amb la professió pública d'aquesta mateixa fe.*”¹ Sempre serà bàsic cuidar la dimensió orant i celebrativa de l'existència cristiana (cf. Ac 2, 42-47).

1. XC Asambleu Plenaria de la CEE, 22 de novembre de 2007.

6.1. VIURE LA COMUNIO PER A SER UN SIGNE I UN INSTRUMENT DE L'ACCIÓ TRANSFORMADORA DE DÉU EN EL MÓN

Quan llegim que “*la multitud dels creients tenien un sol cor i una sola ànima*” (Ac 4,32), podem experimentar una gran admiració i una certa enveja de la situació de la primera Església, perquè avui tenim consciència de la diversitat de maneres de pensar i de sentir dels creients i dels diferents grups cristians. Tanmateix, més enllà de les diferències intuïm el misteri que ens manté units en una mateixa fe, com a membres del Cos de Crist que és l'Església. Aquest és precisament el misteri de l'Església: misteri de comunió. La comunió amb els altres creients és el fonament que fa possible la nostra fe i la nostra vida cristiana, que no serien autèntiques fora de la comunió.

Quan recordem les paraules de Jesús: “*Estimeu-vos els uns als altres. Tothom coneixerà que sou deixebles meus per l'amor que us tindreu entre vosaltres*” (Jn 13,34-35), pensem: què cal fer per aconseguir o mantenir la comunió?, quines són les exigències de la comunió eclesial?; ens hauríem de preguntar també: quina acció és la que Déu realitzarà en el món per mitjà de la nostra comunió? Volem esbrinar les condicions per a sentir-nos part de la comunitat i potser no valorem el fet de viure la comunió com a signe i instrument de l'acció transformadora de Déu en el món.

Déu no ens crida per separat a ser creients per després reunir-nos en comunió, sinó que la comunió és el marc de la crida de Déu en el qual la fe de cadascú de nosaltres pren una forma i un sentit concrets. La fe ens compromet en una mateixa tasca: viure en comunió amb Déu i els germans i crear comunió. Aquesta és, a més, la millor manera de manifestar la seva presència entre nosaltres per a la salvació del món.

Llegim reposadament els capítols 14 al 17 de l'evangeli de Sant Joan, “*escoltant i compartint*” en actitud orant, i descobrirem la profunditat i actualitat del que significa per a nosaltres.

Com a síntesi contemplem aquest text: “*Pare, jo no em quedo més al món. Però ells s'hi queden, mentre que jo vinc a tu. Pare sant, guarda'ls en el teu nom, el nom que m'has donat, perquè siguin u com ho som nosaltres. No prego només*

per ells, sinó també pels qui creuran en mi gràcies a la seva paraula. Que tots siguin u, com tu, Pare, estàs en mi i jo en tu. Que també ells estiguin en nosaltres, perquè el món cregui que tu m'has enviat. Jo els he donat la glòria que tu m'has donat, perquè siguin u com nosaltres som u. Que jo estigui en ells i tu en mi, perquè siguin plenament u. Així el món reconeixerà que tu m'has enviat i que els has estimat a ells com m'has estimat a mi” (Jo 17,11.20-23).

L'Església, en cada època i lloc, fa de la seva vida una expressió actualitzada de les actituds, gestos i paraules de Jesús per tal de crear comunió al seu voltant, però la comunió en l'Església no és quelcom abstracte; és una realitat concreta que es viu i es percep al si de cada comunitat com un teixit de relacions interpersonals en l'experiència compartida de la fe, i en la trobada amb el Ressuscitat.

6.2. ENTRE TOTS I PER AL BÉ DE TOTHOM

En l'Església hi ha molts carismes, que hem d'agrair perquè són un do i concreció d'una única gràcia: l'Esperit, que no separa ningú del altres ni situa ningú per damunt dels altres. *“Les manifestacions de l'Esperit que rep cadascú són en bé de tots... L'ull no pot dir a la mà: no em fas cap falta. Ni tampoc el cap als peus: no em feu cap falta”* (1Cor 12, 7. 21). I tampoc ningú no pot pretendre acaparar l'Esperit ni menysprear o ignorar la seva obra en els altres. L'acció de l'Esperit duu a la col·laboració, a la corresponsabilitat, al diàleg, a la correcció mútua.

Però viure l'experiència de comunió com a do de l'Esperit exigeix corresponsabilitat, una Església corresponsable: *tots som Església i tots fem l'Església*. Tots estem cridats a ser actius, tots estem cridats a aportar alguna cosa, a construir activament l'Església, mai només a rebre.

Tots som corresponsables però no de la mateixa manera ni tots en els mateixos camps. És una corresponsabilitat orgànica i diferenciada, com un cos. Ho diu molt bé sant Pau: en el cos no tots són mans, ni tots són caps.

6.3. CORRESPONSABLES I COMPLEMENTARIS

Per això, amb la intenció de fer-nos instruments més dòcils i disponibles a l'Esperit, caldrà fer feina superant improvisacions i entusiasmes superficials, de manera solidària i corresponsable (superant individualismes, clericalismes i lideratges absorbents) i concretant i distribuint les tasques. Tots (laics, mossens, diaques, membres de la vida consagrada), tots haurèm d'anar trobant el nostre lloc en la comunitat eclesial i no ocupar el d'un altre.

No es tracta tampoc de traspasar al laic responsabilitats que són pròpies del ministeri ordenat. La corresponsabilitat exigeix que tots assumim la nostra pròpia responsabilitat. Res d'inhibició, però respectant el carisma dels altres, confiant en ells, no acaparar-ho tot sinó tenir un gran sentit de la mútua complementarietat.

L'Esperit "bufa allà on vol", però nosaltres estem cridats a ser "protagonistes" actius: "*Sigueu fecunds i multipliqueu-vos, ompliu la terra i domineu-la*" (Gn 1,28). Sigueu senyors de la creació i de la vostra història, no us limiteu a suportar-la: col·laboreu a dirigir-la i construir-la.

Per tant, *analitzem la realitat* (cal conèixer i tenir en compte la nostra situació eclesial amb mirada de fe, d'esperança i amor) i tractem també de fer un cert "*diagnòstic*" (contrastant el que hauríem de ser amb el que som realment).

Si no és demanar massa, hauríem de convertir-nos al que podem anomenar "l'espiritualitat de la planificació"² que, certament, implica una ASCÈTICA almenys tan dura i exigent com certes penitències corporals.

Planificar la pastoral no és una nova manera de fer les mateixes coses sinó que suposa nous hàbits, noves actituds, noves mentalitats. Exigeix la capacitat de contemplar els fets i els esdeveniments des del punt de vista del futur per a actuar en el present: prospectiva.

2. Cf. Mt 16,1-5; Lc 14,28-33; GS 4,11-44.

Es tracta, doncs, de tenir un projecte (realitat concreta que es desitja i es vol) que encara no existeix de moment però és factible en un futur determinat.

I demana seleccionar objectius (pocs, clars, avaluables i realistes, fixant etapes i nivells coordinats: diòcesi, arxiprestat, parròquia): *què* volem fer, *per què* (motius), *com* (mitjans), *qui* (responsable de fer-ho o de fer-ho fer), *quan* (calendari), *avaluació* (és condició per al creixement i ens ajuda al seguiment verificant resultats i/o actualitzant la programació assumint les noves realitats que s'hagin pogut produir).

Es tracta de practicar la “pedagogia de la participació” creant els mitjans necessaris i demostrant la seva utilitat: els diferents Consells (presbiteral i pastoral, amb informació i consultes a la gent), les possibles Comissions de feina i l'Assemblea —parroquial, arxiprestal o diocesana.

En la pastoral ordinària fem moltes coses i molt variades, però seria bo distingir en la nostra oferta alguns nivells. Per exemple, els “*destinataris*” (tots o només algun sector?, particulars o grups?, associats o no?, de quines edats?, etc.). No és el mateix servir (cercar d'evangelitzar) a uns o altres. És per això que sol haver el que en diem “Delegacions”, “Secretariats”, “Departaments”, etc. Agraïxo molt als responsables i equips de les Delegacions i Secretariats Diocesans el servei que estan fent a les Comunitats que és servei de l'Església, a la societat.

“Un excés d'organització pot complicar, però la manca d'organització dóna malestar.” Sense oblidar mai la perseverança i constant confiança en l'acció de l'Esperit Sant que, en “els signes dels temps”, ens convida —sempre amb la deguda prudència i respecte— a cercar respostes noves.

6.4. L'ARXIPRESTAT: ÀMBIT DE COMUNIÓ INTRAECLÉSIAL I PLATAFORMA MISSIONERA

La comunió es construeix sempre des de la proximitat de les comunitats concretes fins a la comunió de totes en la catolicitat de l'Església Universal presidida per l'Església de Roma, en la qual el ministeri del successor de Pere confirma en la fe

els seus germans i arbitra la comunió de tots en la confessió de la mateixa fe. Però l'única manera de viure la comunió en l'Església és la que comença pels més propers.

Pot ser una “petita comunitat” en què les persones es coneixen i s'estimen i on la comunió s'encarna de tal manera que quan es perd se sent com un esquinçament dolorós. Sempre mirant de no tenir criteris gaire selectius perquè, per a ser eclesial, ha d'estar oberta als qui vulguin formar-ne part.

El nivell ordinari de la comunitat cristiana és la “parròquia” o “unitat pastoral”, casa de portes obertes al món, llars de fraternitat i tallers de pastoral, on el creient es pot trobar amb tota la riquesa d'allò que l'Església és i, per això, és l'àmbit privilegiat per a la iniciació cristiana. Cèl·lula bàsica de la “Diòcesi” o Església Particular, en què hi ha la plenitud de l'Església local i de la qual reben la seva eclesialitat els nivells inferiors. Congregada per l'Esperit Sant, en ella s'anuncia l'Evangelí i se li respon amb la fe. L'Eucaristia celebrada, i la presidència del Bisbe amb el seu Presbiteri que assegura la continuïtat apostòlica, la veritat de la doctrina i l'expressió de la unitat, són elements que li donen identitat d'Església en un lloc.

En l'Església diocesana, l'Arxiprestat, que és una mediació “*opcional*”, hauria de ser un àmbit pastoral on es despleguen i conjuguen els esforços de diverses parròquies. Fins i tot el Codi de 1983 el defineix com un grup peculiar que uneix diverses parròquies pròximes per facilitar la cura pastoral mitjançant una activitat comuna.³

Per exemple, és en l'àmbit arxiprestal que es podria pensar en conjunt qüestions com les següents: com es promou l'evangelització entre nosaltres? Hi ha “signes” clars d'Església al servei dels altres (acollida i presència, promoció i inserció, assistències múltiples...)? Hi ha suficients —o massa— centres de culte o iniciatives apostòliques en aquest territori? S'hi fa una pastoral sacramental i evangelitzadora correcta? Hi ha oportunitats de catequitzar tothom? Hi ha una orientació missionera en les tasques eclesials que es realitzen en concret?, etc.

3. Cf. c. 374 & 2 i c. 555 & 1.

- a) *com a espai de comunió eclesial* estaria cridat: a *obrir les comunitats* “de tot tipus” existents al seu territori a la realitat d’una *única Església diocesana*; a facilitar l’*experiència de la fraternitat sacerdotal* (‘*signe*’); a afavorir la pràctica de la *corresponsabilitat* amb possibles ‘*especialitzacions*’ i *distribució de tasques específiques*; a ser *àmbit concret de la formació permanent* dels seus membres, clergues i laics;
- b) i *com a plataforma missionera*, l’arxiprestat (que almenys en la ciutat és una unitat sociocultural més completa que una sola parròquia): permet racionalitzar la Pastoral (coordinant forces i planificant accions conjuntes); fa possible integrar agents de pastoral supra o extraparroquials, i ajuda a solucionar nous problemes que no poden ser resolts adequadament en l’àmbit parroquial.

Per a tot això s’haurà que fer explícitament un *‘pacte de cooperació’*.⁴

Elements clau són, necessàriament, *l’Equip de Preveres i el Consell ‘representatiu’* de les realitats existents (que, naturalment, *tindrà els seus límits i al qual no se li ha de demanar més del que pugui donar. Serà suficient que creï les condicions de possibilitat per tal que les Comissions existents* —i els *Grups actius*— s’interrelacionin, creixin en la comunió eclesial i s’obrin a horitzons més amplis).

4. R. Prat anomena d’aquesta manera l’acord cordial mitjançant el qual es comparteix la planificació, la realització i la revisió del projecte pastoral, ajudant-se mútuament. Cfr PRAT Y PONS, R., *Tratado de Teología Pastoral*, Secretariado Trinitario, Salamanca 1995, p. 79.

Una proposta de treball per al curs que comença

Tenim per endavant uns mesos plens de possibilitats que hem d'aprofitar “*Entre tots i per al bé de tothom*” i treballant amb la convenient creativitat a què ens mourà l'Esperit.

La creativitat té un camp d'aplicació ben ampli: “Crear és *atrevir-se a: trencar amb* ritmes, rutines..., componendes pactades; *vèncer* límits mentals o/i de conducta i la barrera de la incomunicació. És *superar* precedents, costums, situacions. És *descobrir (noves)* necessitats, interpretacions, problemes, solucions, capacitats, futurs. És *imaginar* utopies, potencialitats. És *inventar* mètodes, recursos i mitjans, fórmules, vies de sortida, estratègies, alternatives... És *produir* fets, decisions, síntesis noves, rols, actuacions, processos formatius...”¹

a) Primera etapa: fins Nadal

Aquests mesos ens donen l'oportunitat de fer una “observació acurada” de la nostra responsabilitat pastoral i elaborar els reptes i els signes d'esperança.

Animo a fer-ho amb “esperit d'Advent” i ben oberts a descobrir la crida de Déu que anirem compartint, convertint-nos més i més al misteri de Betlem.

b) Fins la Pasqua de Resurrecció

Serà un temps d'elaboració dels criteris evangèlics eclesials, aprofundint en la crida de Déu a caminar vers una “Nova Humanitat”.

1. Cf. Grupo promotor del Movimiento por un Mundo Mejor, materials de treball d'ús privat.

Ho farem buscant *entre tots* la manera de traduir els criteris en directrius operatives, línies d'acció, discernint la prioritat pastoral del moment present.

c) La Diada de Pentecosta

És el temps de prendre decisions, des de la confiança plena en el Pare, a la llum del Crist Ressuscitat i amb la força de l'Esperit.

Ho fariem realitzant una Assemblea Diocesana per a celebrar el camí recorregut i optar per una vivència de l'Església que sigui "casa de tots i cosa de tots".

Conclusió

Vull felicitar-vos a tots per la feina pastoral que feu cada dia i animar-vos a fer el gran esforç que suposa per a tots, també per a mi, arribar a treballar amb “Objectius Comuns” ben precisos, que no solament tindran la virtut d’ajudar-nos a caminar en la mateixa direcció i a dirigir-nos a la mateixa estació, interpretant la mateixa partitura (desafinant el menys possible) sinó que ens facilitaran de practicar aquella ECLESIOLOGIA DE COMUNIÓ que tant hem agraït al Concili Vaticà II.

I finalment, tampoc mai no podrem oblidar que tota la nostra acció pastoral ha de donar sempre PRIORITAT A L’ORACIÓ, personal i comunitària, és a dir, *“respectar un principi essencial de la visió cristiana de la vida: la primacia de la gràcia. Hi ha una temptació que assetja sempre tot camí espiritual i l’acció pastoral mateixa: pensar que els resultats depenen de la nostra capacitat de fer i de programar. Certament, Déu ens demana una col·laboració real a la seva gràcia i, per tant, ens invita a emprar tots els recursos de la nostra intel·ligència i capacitat operativa en el nostre servei a la causa del Regne. Però no s’ha d’oblidar que, sense Crist, no podem fer res”* (NMI 38).

Ho presento tot a la protecció de la Mare de Déu de l’Acadèmia el dia en què celebrem la seva festa, 2 d’octubre de 2009.

Rebeu la salutació del vostre germà bisbe,
+ Joan Piris.